



Superar s Evou Suškovou

a Tomášom Borošom

Pražská jar

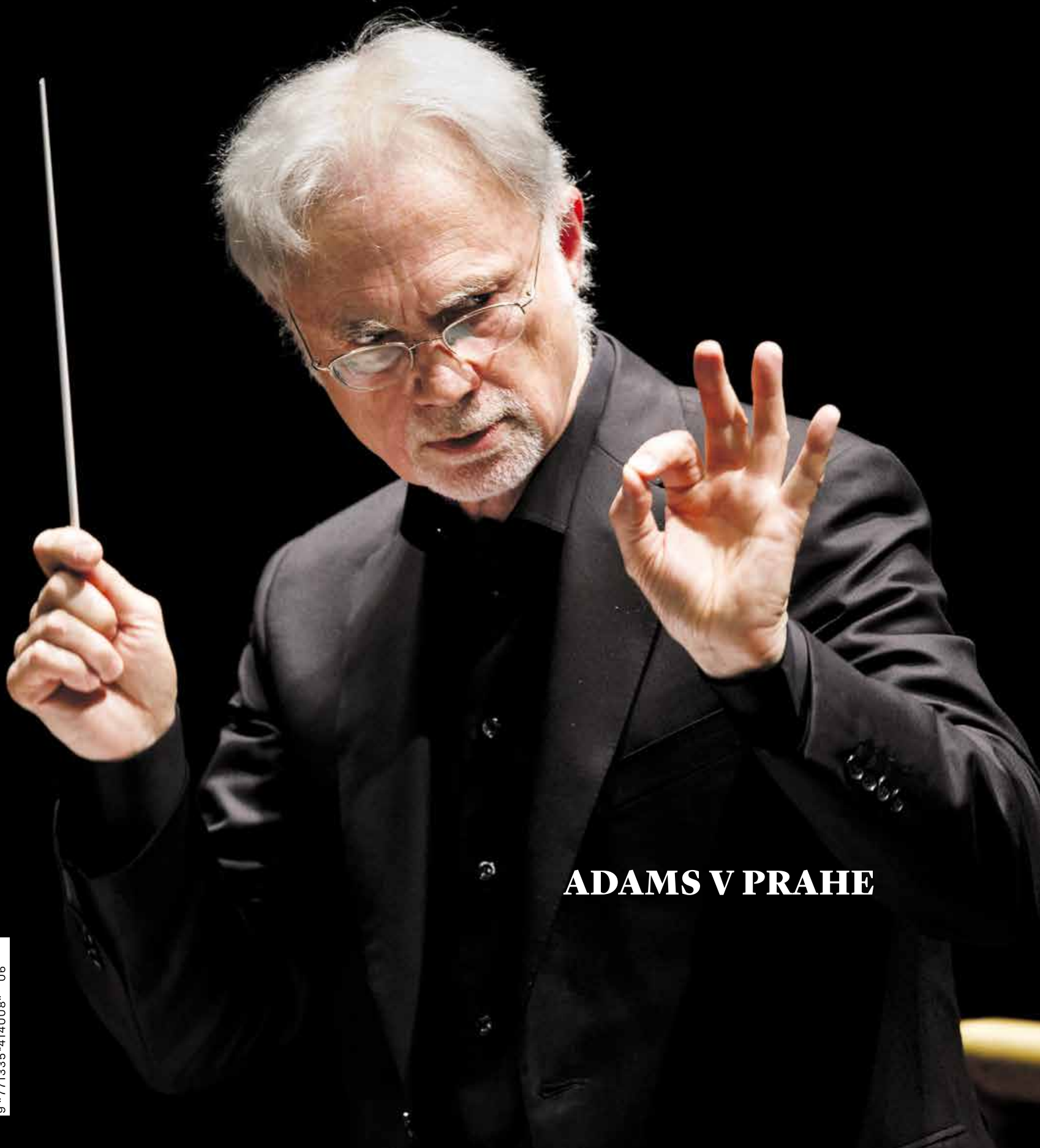
R. Schumann: Viedenské fašiangy

Jazz: Peter Palaj, Nikola Bankov,

Martin Uherek, Juraj Griglák

V. Rozenbergová: Veronikin hobo

Hudobný život
06/2023/R. 55



ADAMS V PRAHE

2,50€



BRIS-

BRATISLAVA

Spoluorganizátor



Organizátor



47. GITAROVÝ FESTIVAL

GUITAR FESTIVAL
OF J. K. MERTZ

J. K. Mertza

25. 6. – 29. 6. 2023

BRATISLAVA

PROGRAM

25. 6. COSTAS COTSIOLIS (GR)
BRATISLAVSKÉ GITAROVÉ KVARTETO (SK)
19:00 Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca

26. 6. KAROL SAMUELČÍK (SK)
19:00 Koncertná sieň Klarisky

27. 6. CASSIE MARTIN (FR) & LUIS ALEJANDRO GARCÍA (ES)
19:00 Koncertná sieň Klarisky

28. 6. ALBERTO MESIRCA (IT) & JOZEF LUPTÁK (SK)
19:00 Koncertná sieň Klarisky

29. 6. SILFREDO PÉREZ (VE/AT)
19:00 Koncertná sieň Klarisky

SPRIEVODNÉ PODUJATIA:

26. 6. Koncert mladých slovenských gitaristov
17:00 Záhrada Domu Albrechtovcov

27. 6. Koncert účastníkov inovačného vzdelávania
17:00 Záhrada Domu Albrechtovcov

**INOVAČNÉ VZDELÁVANIE PEDAGÓGOV ZUŠ – PREDNÁŠKY
WORKSHOPY – PREZENTÁCIE – MAJSTROVSKÉ KURZY**

Podujatie je súčasťou mestského festivalu KULTÚRNE LETO 2023.

VSTUPENKY



alebo hodinu pred koncertom na mieste

www.jkmertz.com



HORTUS ARTIS



CYKLUS
KOMORNÝCH
KONCERTOV
V ZÁHRADE
DOMU
ALBRECHTOVCOV

2. JÚL 2023
—
10. SEPTEMBER 2023

V CUDZINE | 2. 7.
SAX PLUS 4 | 9. 7.
NEO – KLASICIZMUS | 16. 7.
SPIEVAJÚCE SRDCE | 23. 7.
AMARILLI, MIA BELLA | 30. 7.
SIX BROWNS RAGTIMES & FOX TROTS | 13. 8.
MELANCHOLIE | 20. 8.
INSPIRATIONS | 3. 9.
HUMMEL S GITAROU | 10. 9.

Hlavný partner projektu



Cyklus koncertov z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

S finančným príspevkom



Hudobný fond
Music Fund Slovakia



Mediálny partner



Predaj vstupeniek:

www.albrechtforum.com



Obsah

- Koncerty**
2 (Nová) Hudba Na rázcestí – Prešovská hudobná jar – Štátna filharmónia Košice – Rajecká hudobná jar

- Festivaly**
7 Košická hudobná jar
10 Pražská jar

- Auris interna**
3 K samým sebe, suverénom

- Za vôňou nástroja**
5 Juraj Griglák: Od Irisky k až k originálnemu Fenderu

- Z organového kokpitu**
6 Koľko stojí organista?

- Subito**
9 S Jurajom Čižmarovičom

- Rozhovor**
14 Hudba nedokáže zmeniť spoločnosť (J. Adams)

- Hudobné divadlo**
18 Štátna opera: Veľké divadlo na malom javisku
20 Bavorská štátna opera: Komorná Aida

- Spravodajstvo**
23 Nobelovka za hudbu

- Vzdelávanie**
24 Prekonávať prekážky a rozdiely medzi nami (Superar)

- Analýza**
28 Robert Schumann: Viedenské fašiangy op. 26

- Jazz**
31 Jazzové laboratórium: Peter Palaj: Beyond the Clouds
34 Na chate: Nikola Bankov a Martin Uherek

- 37 **Recenzie CD**

Poviedka
Veronikín hobo
(Vanda Rozenbergová)

Editoriál

ANDREA SEREČINOVÁ



„Ludia sa nezmenia, keď si vypočujú nejaké hudobné dielo,“ povedal John Adams Petrovi Zagarovi v Prahe. A nebol to v žiadnom prípade rozhovor skeptický. V debata dvoch skladateľov sa dozvedáme veci tušené („Keď som mal dvadsať rokov, Boulezove výroky mi naháňali strach.“), ale aj tie, ktoré možno prekvapia znalcov Adamsovej tvorby („Politické námety som si nevyberal ja, ale Peter Sellars.“). Koncert, ktorý jeden z najväčších žijúcich autorov dirigoval na Pražskej jari, sa síce nezaradil k vrcholom festivalu, ale možnosť osobného kontaktu so skladateľom, či už počas predkoncertnej diskusie alebo v rámci novinárskych rozhovorov, priniesla jedinečné momenty s osobnosťou s jasnými názormi, no láskavým a veľkorysým životným prístupom.

„Nechceme, aby deti iba spievali a nevedeli nič o hudobnej štruktúre,“ hovorí skladateľ a pedagóg Tomáš Boroš o jednej z myšlienok projektu Superar. Spolu so speváčkou Evou Šuškovou rozprávajú o 10-ročnom projekte, ktorý nielen hľadá hlbšie súvislosti hudobnej výchovy vo vzdelávacom procese, ale napojením sa na myšlienky sociálnej inklúzie do nej integruje princípy humanizmu.

Na chatovanie pre Hudobný život sa nechali prehovoriť dvaja jazzoví saxofonisti. Nikola Bankov a Martin Uherek sa ponorili do zákutí príprav a realizácie improvizácií a poskytujú cenný vhľad do jazzovej interpretácie a tvorby.

Už druhý rok si mesiac čo mesiac sadá k písaniu pre náš časopis spisovateľka Vanda Rozenbergová. V jej fantázii (a na našej poslednej strane) ožívajú a metamorfujú príbehy fiktívnych, ale aj reálnych postáv hudobného života a jeho histórie. Hranice skutočného a „možného“ prekračuje zľahučka, niekedy nebadane, no vždy s fascinujúcou invenciou a raz vtipnou, inokedy dojímavou či vzrušujúcou pointou. Autorka prekvapuje detailnou znalosťou hudobného terénu a nie je tomu inak ani v našom šiestom čísle, kde sa objavuje motív zvukového majstra, ktorý mohol (alebo nemohol?) byť hobojsom.

Nech vás naše stránky presvedčia o tom, že hudba nie je len jedna...

:||

Mesačník **Hudobný život**/jún
2023 vychádza v **Hudobnom centre** Michalská 10, 815 36 Bratislava
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom EV
3605/09

Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea Serečinová (kontakt: andrea.serecinova@hc.sk, +421 2 20470420, 0905 643926), redaktori: Robert Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana Dekánková (jana.dekankova@hc.sk), Juraj Kalász (juraj.kalasz@hc.sk), externá redakčná spolupráca: Robert Bayer (robert.bayer@hc.sk), Jazykové korektúry: Zuzana Studená, Marcel Olšiak, odborná spolupráca: Eva Planková, korektúry českých textov: Lucie Lukášová, grafická úprava: Róbert Szegény

Distribúcia a marketing: Patrik Sabo (tel: +421 2 20470460, fax: +421 2 20470421, distribucia@hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distributéri • **Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail:** predplatne@slposta.sk • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • Indexové číslo 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia) • **Obálka:** John Adams, foto: Riccardo Musacchio • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

Koncerty

2. 5. 2023

Banská Bystrica,
Bábkové divadlo na Rázcestí
(Nová) Hudba na Rázcestí:
Šembera – Schwitters

Keď pred 100 rokmi začalo vznikať ikonické zvukové dielo *Ursonate* nemeckého umelca Kurta Schwittersa, bola spoločenská situácia veľmi napätá. Živé traumy z prvej svetovej vojny, vzrástajúci sa nacizmus a nasledujúce politické internácie „nepohodlných“ osôb, medzi ktoré sa v r. 1937 dostal aj Schwitters, sa priamo podieľali na obraze umeleckého prostredia konfrontovaného s realitou. Silné dadaistické hnutie s deštruktívnym naratívom „destilovalo“ z umenia všetky možné sémantiky a razilo si cestu anarchie. Schwitters síce k dada inklinoval, no tendenčnú deštrukciu hnutia formoval pomocou experimentálnych konštruktívnych prvkov abstraktného umenia na rekonštrukciu, vďaka čomu sa priblížil aj k surrealizmu a konštruktivismu a vytvoril vlastný štýl Merz. Tento renesančný umec – výtvarník, grafik, interiérový dizajnér, maliar a básnik – začal experimentovať s literárnymi dielami už v r. 1918. Prelomovou sa stala báseň *An Anna Blume* (1919), ktorá odštartovala jeho kariéru úspešného recitátora.

Banskobystrické publikum malo príležitosť zoznámiť sa s „konkrétnou poéziou“ Kurta Schwittersa prostredníctvom jeho fónickej poémy *Ursonate* (Prasonáta, alebo sonáta v pra-zvukoch) na prvom koncerte 1. ročníka festivalu (Nová) Hudba na Rázcestí, po sto rokoch od začatia tvorivej práce umelca na tomto diele (1923–1932). „One man show“ prebehla v podaní mladého talentovaného Vojtěcha Šemberu (1995), ktorý program doplnil o vlastnú štúdiu inšpirovanú procesom poznávania interpretačného zákulisia *Ursonate* s názvom *Fonetická krajina* (2022).

Šembera je absolventom kompozície a klasického spevu na JAMU v Brne, inten-

Veľmi osviežujúco pôsobili ozvučené alikvotné tóny vznikajúce práve v prechodoch a kvalitatívnych zmenách jednotlivých foném.

zívne sa venuje vokálnej interpretácii súčasnej hudby a piesňového repertoáru, je členom spolku Lieder Company a klezmerového súboru HaChucpa. Zároveň rozvíja vlastný projekt *Hlas utopený v oceáne ticha* zameraný na obohatenie repertoáru pre sólový hlas. Desaťminútová kompozícia *Fonetická krajina* je podľa autora akousi mapou foném a prechodov medzi nimi. Poukazuje na plynulosť premeny jednej fonémy na druhú, na kontrast medzi znelými a neznelými spoluhláskami, tvoriacimi akýsi hlasový filter, a napokon na kontrast medzi samohláskami, ktoré len zafarbujú dych a ktoré sú spievané.

Vzniklo tak dielo interpretované s emotívnym nádychom, pomalými koncentrovanými premenami od nespievaného k spievanému a naopak, s výrazným kontemplatívnym účinkom. Veľmi osviežujúco pôsobili ozvučené alikvotné tóny vznikajúce práve v prechodoch a kvalitatívnych zmenách jednotlivých foném. Šembera mal od úplného začiatku zatvorené oči a gestikuloval ľavou rukou, čo bolo prejavom hlbokkej koncentrácie, no zároveň vytváralo neprehliadnuteľný vizuálny efekt. Ako býva zvykom na takýchto predstaveniach, prechod k *Ursonate* bol plynulý a poznateľný až po zreteľnom zvolaní „Fünf“.

Šembera interpretoval 45-minútové dielo naspamäť s nesmiernym nadhľadom, výraznými hlasovými modifikáciami, dynamickými kontrastmi a rytmickými kadenciami. Jeho výkon nemožno nazvať inak než brilantným a artistickým. Svoju kreativitu prejavil v kadencii, do ktorej vkusne vložil popevok *Hajdom, hajdom tidlidom*. Nadčasová abstrakcia v podobe prísne reprodukovanej sonátovej formy (bez použitia hudby) nabrala konkrétny tvar a ukázala, aké rôzne môžu byť podoby zvukového (hudobného?), dramatického avantgardného umenia. Zároveň bola akýmsi mementom v kontexte našej súčasnosti, ktorá je poznačená vojnovými udalosťami v susednej

Ukrajine, morálnym úpadkom, chaotickými prejavmi pseudorétorov, pseudomoralistov a neonacistov, a vytvárala tak smutnú paralelu s obdobím minulým. Verím, že banskobystrický festival si vďaka kvalitným dramaturgiám získa svoje publikum a bude otvárať brány smelým novým umeleckým projektom.

KATARÍNA KOREŇOVÁ

5. 4. – 26. 5. 2023

Prešov, PKO Čierny orol,
Konkatedrála sv. Mikuláša
Prešovská hudobná jar

Charakteristickou črtou 62. ročníka Prešovskej hudobnej jari bolo, že hlavní usporiadatelia – Mesto Prešov a PKO v Prešove – dali priestor v prevažnej miere umelcom pôsobiacim v regióne východného Slovenska. Koncerty sa konali s finančnou podporou Fondu na podporu umenia v hlavnej prešovskej koncertnej sále s výbornou akustikou, záverečný koncert sa uskutočnil v Konkatedrále sv. Mikuláša.

Otvárací koncert (5. 4.) mal výstižný názov Najznámejšie slovenské slágre. Zaznelo celkom 19 piesní, ktoré sa zaradili do zlatého fondu slovenskej populárnej hudby a oslovujú aj súčasných poslucháčov všetkých vekových kategórií: *Rodný môj kraj, Jaj Zuzka, Zuzička, Zatancuj si so mnou, Čerešne, V dolinách* a ďalšie. Všetky zazneli vo vynikajúcej interpretácii Dua La Femme v zložení Michaela Kukurová a Marta Ďumbalová, všestranného Martina Vetráka a operného svetobežníka Miroslava Dvorského. Záverečná, stále aktuálna *Pieseň o rodnej zemi* z operety *Hrnčiarsky bál* od autorskej dvojice Gejza Dusík – Pavol Braxatoris v podaní Miroslava Dvorského a Dua La Femme bola zlatým klincom krásneho spomienkového hudobného večera. Zásahu na jeho vysokej umeleckej úrovni mal nesporne s chuťou a vo výbornej forme hrajúci